

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 9. De Charitatis dignitate, & necessitate, ac præcepto,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

CAP. VIII.

De natura charitatis.

SUMMARIUM.

90 Definitio charitatis.

91 Amor quidam est amicitiae, & quidam concupiscentiae: quodque a charitate proveniens, prioris modis sit.

92 Idem amor est mutuus, & in quo fundetur.

93 Amor Dei ob sua beneficia, aliquando bonus, aliquando malus.

94 Modus charitatis, & obiectum secundarium.

90. **C**haritas definiti potest virtus, qua in nobis diuinitus infusa, Deum propter se diligimus super omnia, & proximum sicut nos ipsos. Cum autem dicitur virtus infusa, significatur id in quo charitas conuenit cum fide & spe: nimirum quod non nostro labore sed solo Dei munere habeatur a nobis, iuxta illud ad Rom. 5. Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui datus est nobis. Illud vero quod subiungitur, quia Deum propter se diligimus, indicat eum primarium charitatis obiectum, quod est Deus, tanquam supernaturalis nobis finis, per fidem a nobis cognitus in hac vita: per vilionem vero, & fruitionem habendum in futura: tum etiam primarium charitatis actum, qui est amor quidam amicitiae.

91. **Q**uem aduerte, ab alio qui dicitur amor concupiscentiae, esse in hoc diuersum, quod sit quo bonum seu perfectionem volumus amico propter seipsum: & amor concupiscentiae sit, quo bonum volumus amico propter nos seu propter nostram utilitatem. Itaque charitas est amicitia supernaturalis, qua Deo volumus bonum tam intrinsecum: complacendo nimirum nobis in ipsius perfectionibus, ac congaudendo quod illas habeat: quam extrinsecum; nempe optando ut ipse ab aliis cognoscatur, laudetur, benedicatur.

92. **I**am cum verus amor amicitiae requirat, tum ut mutuus sit & reciprocus inter amicos: tum ut fundetur in aliquo vinculo & conjunctione; ut in affinitate, consanguinitate, sodalitate, aut alio huiusmodi: sicut per charitatem nos amamus Deum, ita vicissim amamur ab illo: eo quod creator pater, & dominus noster sit, nosque creaturae, filij, & serui ipsius, participes conlortisque futuri gloriae caelestis.

93. **S**ed aduerte, quod etsi diligere Deum propter beneficia ac emolumenta, quae ab ipso accipimus, non sit actus charitatis de qua agimus: id tamen non esse malum, quando Deus propter se diligeretur a nobis, etiam si nulla talia acciperemus. Alio enim David in Psal. 118. non diceret: Inclinaui cor meum ad facienas iustificationes tuas in aeternum propter retributionem. Quocirca talis dilectio tunc est peccatum, cum Deus ita diligitur, ut si talia non conferret, non diligeretur. Id enim est vltimum finem suum ponere in creatura, & ad eam referre creatorem, quod est peccatum mortale, quemadmodum aliis citatis expressit Sanchez in opere morali lib. 2. cap. 35. num. 3.

94. **Q**uod in definitione sequitur (super omnia) indicat modum charitatis, qui est diligere Deum plus ceteris rebus omnibus; illum scilicet eis praeponeudo, & eas illi postponendo iuxta verbum Domini Matth. 10. Qui amat patrem aut matrem plusquam me, non est me dignus. Quod vltimo loco ponitur, & proximum sicut nos ipsos indicat secundarium ac minus principale obiectum charitatis: quod est tum nosmetipsi, tum proximus eo modo quo in sequen. cap. tradetur.

CAPVT IX.

De charitatis dignitate & necessitate ac praecepto.

SUMMARIUM.

95 Charitas est virtus omnium dignissima.

96 Maxime necessaria ad salutem, & ideo vltimus illius positus est in praecepto.

97 Quod datur de diligendo Deo super omnia.

98 Pro quo tempore obliget.

99 Obligatio ad dilectionem Dei naturalem, & obligatio ad dilectionem nostri, & proximi.

Charitatem virtutum omnium dignissimam esse aperte constat ex sacra Scriptura cum dicitur Matth. 22. In his duobus mandatis, intellige de dilectione Dei & dilectione proximi. vniuersa lex pendet & Propheta.] & ad Roman. 13. Qui proximum diligit legem impleuit] & paulo post: Plenitudo legis est dilectio.] & 1. Corinth. 13. Nunc autem manent fides, spes, charitas tria haec: maior autem horum est charitas. Idem etiam constat ex eo, quod charitas tanquam regina, imperet omnibus aliis virtutibus, earum actiones dirigens in Deum, finem nostrum vltimum super naturalem, caeque ex humanis reddens diuinas ac aeternae vitae meritorias, dum nempe sua cooperatione facit, vt ex amore Dei proveniant, & exercentur. Nam vt surculus boni & suauis fructus arbori agresti insitus facit vt ea similes fructus, ferat: ita charitas insita nostrae voluntati, facit vt ipsa producat actiones meritorias aeternae salutis; quod alioqui nullo modo posset, vt patet ex cap. 13. prioris ad Corinth.

Vnde constat quanta sit illius necessitas: nimirum tanta, vt salus sine ea haberi nequeat, iuxta illud 1. Ioan. 3. Qui non diligit, manet in morte. Constat consequenter actum illius positum esse in praecepto: quod quidem Deut. 6. Matth. 22. Mar. 12. & Lucae 10. verbis quidem aliquantum diuersis, sed sensu eodem traditur, tres continens partes, vt notat D. August. in lib. 1. de doctrina Christiana cap. 26. vnam de dilectione Dei super omnia, alteram de ordinata nostri dilectione; & tertiam de dilectione proximi sicut nostri.

Notandum est autem circa primam partem, verba illa quibus continetur. Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &c. (quorum interpretatio videri potest apud D. Thomam 2. 2. quaest. 44. art. 5.) significare, Deum plusquam caetera omnia diligendum esse appetitatie, seu praelatiue, id est, ita vt pluri fiat Deus, ac praeratur rebus omnibus: eique sic adhaereamus, vt malimus quantamcunque aliarum rerum iacturam pati, & quodcumque incommodum sentire: quam offendendo ipsum, ab amicitia ipsius excidere. E ratio est, quia nullus alius amor potest proportionatus esse Deo qui vltimus noster finis, supremumque bonum nostrum est. Vnde licet colligere, in peccato mortali manentem, non posse satisfacere obligationi diligendi Deum ex Christiana charitate: utpote qui obiectum sui peccati anteponens Deo, eum super omnia diligere ceteri non potest.

Iam affirmatiuum quidem est praeceptum istud; sed continens in se negatiuum: quia eo ipso, quod praecipit dilectionem Dei super omnia, prohibet tum eiusdem odium, tum etiam amorem quo creatura plus, aut aequae ac ipse ametur.

Cum autem prout est praeceptum affirmatiuum obliget tantum pro certo tempore; difficultas est, quodnam sit tempus illud, in quo mortaliter peccatur, si illud non impleatur. De qua re agentes Scotus in 1. De natura & gratia cap. 22. & in lib. 2. De iustitia & iure quaest. 3. artic. 10. & Nauarr. in Enchir. cap. 11. num. 7. & sequentibus. & post vtrumque Gregorius a Valent. 2. 1. disput. 3. quaest. 19. puncto 1. plura constituunt tempora, in quibus praeceptum istud obligat: sed quantumuis concedendum sit consilium saluberrimum esse, vt homo non solum temporibus illis sed etiam quotiescumque potest, exerceat praedictum charitatis actum nobilissimum: imo necessarium sit, vt animi preparatione & affectu semper sit ad illum paratus: probabile tamen videtur (cum non ratio illorum assignationem refutandi desit: vt videre est apud Thomam Sanchez in opere morali lib. 2. cap. 35. numero 6. & tribus sequentibus) quoniam talis obligatio est sub mortali, vt ex citata autoritate D. Ioannis, & ex praedicta charitatis necessitate ad salutem, satis patet: hominem ipsum non obligari ad actum dilectionis quem charitatis praeceptum imponit, nisi cum exercitum illius necessarium est,

ad Dei honorem defendendum, qui alioqui periclitaretur, vel ad diuinam amicitiam habitam retinendam: vt censetur esse, quando alioqui succumberetur tentationi peccando mortaliter: aut ad amissam recuperandam eo tempore quo contritio eam requirens, posita est in præcepto, de quo dictum est in præced. lib. 5. cap. 2. sect. 4. Ratio vero esse potest, quod cum actus amoris liberrimus esse debeat, consentaneum sit existimare, Deum ea benignitate nobiscum agere, vt ad eum non obliget nos sub pœna grauissima peccati mortalis, nisi pro eo tempore quo necessarium est ad ipsius honorem alioqui periclitantem defendendum, aut ad habitam retinendam, vel amissam recuperandam ipsius amicitiam.

99. Sed aduerte ex Nauarr. in cit. cap. 11. num. 8. præter dictum Dei amorem qui debeat esse ex charitate non ficta 1. ad Timoth. 1. id est, esse Dei quatenus per fidem supernaturalem cognoscitur vt finis supernaturalis, & omnium bonorum supernaturalium author est supernaturalis. Aduerte inquam, dari alium naturalem inferiorem & imperfectum, quo Deum absolute amamus vt creatorem nostrum & gubernatorem, providentem nobis de necessariis, ac saluatorem nos eripientem à malis, conferentemque nobis multa beneficia. Ad hunc autem nos extra memorata tempora obligari, siue minus principaliter per præceptum de quo agimus; siue principaliter per naturale rationis dictamen: quo intimatur nobis talis obligatio. Quamquidem probabile est tunc demum sub mortali contingere, cum ex illius omissione, adest periculum peccandi mortaliter: vt cum præceptum aliquod diuinum vel humanum obligans sub mortali, mandandum est executioni: idque fieri nequit sine aliquo Dei amore. Nam extra eum casum omisso contraria, vix est cum notabili iniuria Dei, si contemptus aut alia mortalis circumstantia absit. Quamquam consultum est, vt notat Gregor. à Valen. in sine citati puncti primi; aliquando in confessione accusare se sub dubio si forte præceptum istud sit neglectum: sicut & de omissione aliorum præceptorum affirmatiuorum, de quibus non constat certo, quando obligent, & quando violentur: etiam si absolute non teneamur confiteri de eo in quo nec scimus, neque ob aliquam peculiarem rationem dubitamus, nos peccasse.

Circa secundam partem propositi præcepti, notandum est cum D. August. loco cit. eo ipso, quod præcipit vt homo diligat proximum sicut seipsum, præsupponere quod debeat seipsum diligere. Notandum est vero, per talem suppositionem non præcipi homini vt diligat seipsum amore naturali (cum potius freno quam calcari ad id indigeat) sed vt amore supernaturali, quo propter Deum supernaturalem suum finem, & ideo ordinate, amat seipsum.

Circa tertiam demum partem, notandum est in ea, nomine proximi intelligi, omnem eum qui nobiscum potest eiusdem beatitudinis particeps esse; vt potest omnis homo vitam hanc agens siue fidelis sit, siue infidelis: siue iustus siue peccator: siue amicus siue inimicus: cum dictum sit in priori ad Timoth. cap. 2. quod Deus velit omnes homines saluos fieri. Illi autem qui à iusto iudice Deo irreuocabiler exclusi sunt ab æterna beatitudine, ex charitate amandi non sunt: quia consentaneum non est, vt iis quos Deus tanquam hostes habet, velimus beatitudinem, aut eos in ordine ad illam diligamus. Notandum item est amorem proximi ex charitate Christiana, debere esse propter Deum; illum enim amare alio intuitu, vt quia eiusdem nobiscum est natura, amicus, consanguineus, magister, sodalis, &c. amoris est naturalis.

C A P. I.

De peccatis contrariis charitati in Deum.

S V M M A R I V M.

100. Odium Dei sumitur tum generaliter, tum specialiter.

101. Hoc posteriore modo est peccatum contrarium charitati in Deum: & qualiter contingere possit.

102. Secundum peccatum eidem charitati contrarium est, tum diligere Deum propter aliud: tum diligere cetera omnia non propter Deum.

103. Tertium peccatum, magis aut æque diligere creaturam ac Deum.

104. Indirecte plus diligere creaturam, quam Deum, non est contra hoc præceptum.

PRÆTER peccatum omissionis, quod committitur non eliciendo amorem Dei super omnia, quo tempore iuxta, antedicta præceptum illius obligat, sunt alia tria charitati erga Deum contraria: quorum primum est, contra substantiam amoris Dei; nempe odium Dei. De quo D. Thomas 2. 2. quæst. 34. art. 2. Dupliciter autem sumitur odium Dei; vno modo generaliter & negatiue, prout opponitur charitati, quæ est generalis quædam conditio & modus omnium virtutum: hocque modo quicumque transgreditur aliquod præceptum peccando mortaliter, dicitur odio habere, seu non diligere Deum; prout dici posse, colligitur à contrario sensu, ex verbis illis Domini Ioan. 14. Qui habet mandata mea & seruat ea, ille est qui me diligit. Item ex illis quæ paulo post ibid. habentur: Si quis diligit me, sermonem meum seruabit. Atque odium istiusmodi non est speciale peccatum, sed circumstantia omnis peccati.

Altero modo odium Dei sumitur specialiter & positue, prout opponitur charitati quæ est specialis virtus; sicque in præsentiarum de eo agitur: & est peccatum omnium grauissimum ex D. Thoma loco citato; paterque ex eo, quod actui præstantissimo diuini amoris, ex diametro repugnet. Quamquam ex defectu plenæ deliberationis, ac cum fuerit actus surreptitius, non est peccatum plusquam veniale, vt nec cetera suo genere mortalia pertrahita in præced. lib. 15. sub initium quarti capitis. Iam cum Deus possit duobus modis considerari: altero secundum se, & altero secundum suum effectum externum: nempe quatenus punit, infligitve pœnam: priore modo non potest odio haberi, ne quidem à damone, quoniam ea ratione est summum bonum, nihilque in se habet nisi bonum, quod obiectum est tantummodo amoris, & nullo modo odij. Posteriore modo vero, potest odio haberi à peruersa, & deprauata voluntate: non vero à recta: sicut puer peruersus, non autem bonus, patrem odit quatenus ipsum corrigit ac punit.

Secundum peccatum est contra modum amoris Dei (in hoc iuxta antedicta consistentem, vt Deus ipse propter se, & propter ipsum omnia diligantur) tum diligere Deum propter aliud, quod peccatum est grauissimum, vt pote quo creatura sic præferatur Deo, quod ipse non amaretur, nisi illa paranda videretur. In quo fit ipsi Deo summa iniuria, vt de se patet. Tum etiam diligere alia omnia propter aliud quam Deum: quod item est peccatum grauissimum, vt pote quo creatura constituitur rerum finis vltimus cum summa Creatoris iniuria. Vbi aduertendum est, quod etiam si nunquam alius finis vltimus statui debeat quam Deus, non esse tamen semper malum creaturam sibi pro fine principali constituere: vt quando quis laborat principaliter pro mercede, habendo tamē Deum pro vltimo fine; aut mandata Dei obseruat propter retributionem: quod licere definit Concil. Trid. sess. 6. cap. 11. in sine & cap. 16. & cap. 26. & 31. per illud Psal. 118. Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in æternum propter retributionem:] & illud de Moysē dictum in cap. 11. Epist. ad Hebræos, Respiciebat in remunerationem.] Videnda sunt regulæ iudicandi de peccatis ex fine quas tradidimus in præcedenti libro 6. cap. 2. & 3.

Tertium peccatum, est contra generalitatem amoris Dei; nempe magis aut æque amare creaturam, ac Deum: hoc enim repugnat quantitati diuini amoris: qui postulat vt Deus super omnia diligatur. Quod locum habet tantum, quando quis Deum amat minus vel non plus, quam aliud comparatiue: vt cum siue actus, siue virtute: & siue expresse siue tacite (vt censetur is qui delibere ad fruentium delitiis cupit perpetuo viuere in hoc mundo) gerit animum quo æque vel amplius æstimat vel amata aliud,

quam